

ПРОБЛЕМИ ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В АПК

Абрамчук М.Ю., Лимар В.В.

Стратегія розвитку української економіки у новому тисячолітті спрямована на перехід до інноваційної моделі зростання, що зумовлює нову системну роль державної інноваційної політики як найважливішого інструменту реалізації цієї мети.

Досвід економічного розвитку підтверджує, що еволюційний процес в економіці здійснюється саме за допомогою інновацій. Вони сприяють модернізації та структурній перебудові. Тому розв'язання основних проблем економічного розвитку в Україні неможливо без активної інноваційної діяльності, товарного й технологічного оновлення. Інновації відіграють роль першого поштовху, який зумовлює зростання ефективності виробництва, зменшення витрат і зростання прибутку.

Проте на цьому шляху є багато бар'єрів, нерозв'язаних проблем, головна з яких – брак фінансових ресурсів для ефективної державної підтримки науково-технічної та інноваційної діяльності в країні. Особливо відчутно це в аграрному секторі, як комплексі галузей, що найбільше потребує державної фінансової підтримки.

У контексті проблем державного фінансування науково-технічної сфери України головний акцент часто робиться на необхідність збільшення обсягів такого фінансування, переважно через бюджет. Проте аналіз засвідчує, що зведення проблеми підтримки української інноваційної сфери тільки до констатації необхідності збільшення обсягів державного фінансування доки обмежує поле діагностування цієї проблеми, пошук результативних рішень її розв'язання.

До важливих методів фінансової допомоги держави у розвитку інноваційної діяльності в аграрному секторі належить пільгове кредитування інноваційної діяльності підприємств.

Незважаючи на зростання обсягів кредитування, актуальною проблемою для підприємницьких структур АПК залишається процедура отримання банківського кредиту і високі вимоги до застав.

На сьогодні більшість підприємств АПК є потенційними банкрутами. Їх заборгованість продовжує зростати, кількість

збиткових підприємств збільшується. Виникла ситуація, коли інвестори не зацікавлені у вкладенні коштів у неприбутковий аграрний сектор. Нестабільність фінансово-економічного середовища підвищує ризик інвестування. Банки не можуть і не бажають кредитувати АПК. Частка банківського кредиту в оборотному капіталі незначна. Серед основних причин цього можна виділити: слабку капіталізацію банків; невизначеність прав власності на майно та землю підприємств; втручання держави у розподіл ресурсів та продукції і, як наслідок, невиконання контрактів, відсутність юридично визначеної процедури відшкодування збитків. У сфері довгострокового кредитування ще більш тяжкий стан, а можливий предмет застави – земля – не задіяний у процесі кредитування. З цих же причин, інші, традиційні, форми фінансування, наприклад, фінансовий лізинг, також не є ефективними.

В зв'язку з цим, виникає потреба в новому механізмі фінансування інноваційної діяльності, особливо в агропромисловому виробництві. Їм може стати венчурне фінансування, яке отримало останнім часом широкого розвитку за рубежом.

Венчурне фінансування здійснюється шляхом створення малої інноваційної фірми, де кошти розміщуються у вигляді пайового внеску до статутного фонду. Венчурний бізнес ще називають ризиковим, оскільки при ньому здійснюється фінансування ризикового підприємства, яке працює над впровадженням у виробництво певної новачії. Основним стимулом венчурного інвестора є можливість придбати права на всі запатентовані новачії й ноу-хау.

Приоритетними напрямками для інвестування венчурними фондами в Україні, у більшості випадків, можуть бути впровадження інновацій у сфері: переробки сільськогосподарських продуктів та продуктів харчування; селекції; оновлення засобів механізації с/г виробництва; та ін.

Отже, рішенням проблеми фінансування інноваційної діяльності в АПК, може стати венчурний капітал, але для розвитку венчурного бізнесу в Україні треба істотно удосконалити законодавчу базу; механізм податкових, кредитних та амортизаційних пільг; ввести нову систему гарантій та страхової підтримки з боку держави.